

LUNDS
UNIVERSITET

”En vidrig människosyn”

En kritisk diskursanalys om den ideala gärningspersonen av
- Gica-fallet

Av Nellie Arnqvist

LUNDS UNIVERSITET
Rättssociologiska institutionen

Kandidatuppsats (RÄSK02)
Vårtermin 2019

Handledare: Martin Joormann

Examinator: Per Wickenberg

Abstract

Today, the public of society is considered to obsess of the topic of crime which daily news frequently distributes to the public by proclaiming shockingly headline regarding criminals and deviance. All tough, it seems to be an asymmetry between the public perception of crime and the characteristics of suspects versus the court's judgment of crime and the characteristics of suspects. This asymmetry can lead to a reduction in public confidence in the law, which is why it appears to be substantially to gain an understanding regarding the complex relationship between the media and the court. The aim of this study, therefore, has been to analyze a specific legal case in the media and the court, by examining the construction of the ideal offender and the discrepancy that exists between these two constructions. Another aim has been to examine how these constructions meditate through communication. These aims are deemed to illustrate the structure of power in today's society. By using a critical discourse analysis with the tool modality and the theoretical framework of Nils Christies, the ideal offender & Jürgen Habermas theory of communicative action, the study showed that constructions of the offender differed between the media and the court in various factors. In overall, the media manages to construct a picture of the suspects so that they become more incorporated as ideal perpetrators than what the court does. Both the media and the court construct the suspects in a way that upholds the power structure in society.

Keywords; Critical discourse analysis, Court, Ideal offender, Gica-case, Media
Nyckelord; Kritisk diskursanalys, tingsrätt, den ideala gärningspersonen, Gica-fallet,
Massmedia

Antal ord; 12 463

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	1
1.1 Ett fall som exempel	1
1.2 Problemformulering.....	1
1.3 Syfte & Frågeställning	3
1.4 Avgränsning & Rättssociologisk relevans	4
1.5 Disposition	5
2.0 Bakgrund	6
2.1 Gica-fallet.....	6
2.2 Lagrum som är i relevans.....	6
3.0 Tidigare forskning	8
3.1 Inhämtning av tidigare forskning.....	8
3.2 Medias konstruktion av gärningsperson	8
3.3 Studier om stereotypiseringar	10
3.4 Sammanfattning av tidigare forskning	11
4.0 Metod.....	11
4.1 Val av metod.....	11
4.2 Fallstudie	12
4.3 Diskursanalys.....	12
4.4 Kritisk diskursanalys.....	12
4.5 Faircloughs tredimensionella modell & begreppet; modalitet.....	13
4.6 Material	15
4.7 Tillvägagångssätt	16
4.8 Validitet & Reliabilitet	16
4.9 Forskningsetik	17
5.0 Teoretiskt ramverk.....	18
5.1 Nils Christies – Den idealiske gärningspersonen.....	18
5.2 Jürgen Habermas teori om det kommunikativa handlandet	19
5.3 Det teoretiska ramverkets koppling till den här studien	21
6.0 Resultat & Analys.....	21
6.1: <i>Figur 1 – Modell för analys</i>	22
6.2 Analys av tingsrättsdomen utifrån en objektiv modalitet	22
6.3 Analysen av tingsrättsdomen utifrån den subjektiva modaliteten	24
6.4 Analys av massmedia utifrån den objektiva modaliteten	27
6.5 Analys av massmedia utifrån den subjektiva modaliteten	29
6.6 Diskrepans mellan konstruktionerna	32
7.0 Diskussion	33
8.0 Slutsats & fortsatt forskning	33
9.0 Referensförteckning.....	36
9.1 Akademisk litteratur	36
9.2 Nyhetsartiklar	39
9.3 Lagar	41
10.0 Bilaga 1: Begreppslista.....	41

Förord

Läroprocessen för den här studien har varit väldigt givande som har bidragit med många diskussioner samt nya insikter. Jag vill tacka min handledare Martin Joormann, för den vägledning samt goda råd han har gett under processens gång.

Lund 2019-05-19

Nellie Arnqvist

1. Inledning

I det första kapitlet av studien kommer forskningsproblemet exemplifieras samt beskrivas utförligt. Därefter ska syftet samt frågeställningarna för den här studien förklaras. Efter det beskrivs studiens avgränsningar samt det rättssociologiska perspektivet och till sist beskrivs studiens disposition.

1.1 Ett fall som exempel

Den åttonde augusti 2018 hittades en hemlös man, kallad Gica, avliden i en park. Efter en undersökning kunde det fastställas att Gica hade blivit utsatt för grovt våld. Kort efter det visades det att två ungdomar hade trakasserat Gica under en längre period. Den ena ungdomen blev åtalad för bland annat mord medan det fördes en beivring mot den andra ungdomen eftersom han hade för låg ålder för att bli åtalad. Det rättsliga perspektivet tycktes ha en urskuldande syn på ungdomarna (Ohlsson, JP 2018). Tingsrättens dom ansågs vara alldeles för mild vilket ledde till åsikter kring att Gica inte fick någon upprättelse (Alestig, Dagen 2019) samt att tingsrättens skapade ett osynliggörande för offret. Det sträckte sig så långt att en jurist beskrev att utfallet av händelsen visar att ett människolivs värde varierar i världen av juridik. Det ansågs vara en skam för inte bara rättsväsendet utan hela samhället (Ohlsson, JP 2018). Detta fall anses vara ett exempel på den diskrepans som tycks finnas mellan mediaperspektivet samt det rättsliga perspektivet gällande synen på ett rättsfall samt gärningspersonen.

1.2 Problemformulering

Det anses finnas en konflikt i samhället mellan, å ena sidan, allmänhetens perception kring brottslighet och karaktäristiken av misstänkta förövare, kontra domstolens skyldighet att utgå ifrån de rättsliga bevisen och endast döma den som är skyldig. Denna kontrovers kan skapa ett missnöje bland allmänheten vilket kan leda till att allmänheten tappar förtroende för det sätt domstolar arbetar på. År 2018 visade nämligen brottsförebyggande rådets undersökning (Brå) (2019 s. 21) att Sveriges befolkning (16 – 84 år) endast har 36 procent hög grad av förtroende till domstolar. Det finns även en studie från 1996 som visar att allmänheten vill ha ett mer straffbart förhållningssätt när det kommer till överfall jämfört med aktörer i rättsväsendet (Demker, Towns, Duus-Otterström & Sebring 2008 s. 320).

Det uppstår alltså fall där det anses finnas en diskrepans mellan allmänhetens förståelse vem det är som är en skyldig gärningsperson samt rättsväsendets uppfattning av vem det är som är en skyldig gärningsperson. Det finns olika faktorer som kan spela in gällande den samhällsmedborgares förståelse av brottslighet samt dess vilja att införa hårdare straff. En av dessa mellanliggande faktorer är den mediala brottsrapporteringen. (Demker, Towns, Duus-Otterström & Sebring 2008 s. 223). Massmedia har väldigt viktiga uppdrag, såsom att bevaka domstolens uppdrag för att se till invånarnas intresse samt för att se till att domstolen utgår ifrån både materiell samt formell rättvisa (Zetterström 2012 ss. 21;23) (Träskman 1984 ss. 249;261). Dessa kommunikativa medier institutionaliserar även den gemene människans upplevelse av brottslighet, på så sätt framträder brott i vardagen (Gregoriou 2012 s.131). Löpsedlar som Expressen, Dagens nyheter samt Aftonbladet basunerar frekvent ut chockerande rubriker som finns till för att mätta konsumenternas besatthet av temat brott. Denna besatthet har skapat en diskussion gällande förhållandet mellan media och brottslighet (Pollack 2001 s. 9). Det finns ett antagande att massmedias rapportering angående brottslighet interagerar med människors agerande samt attityder. Människor får insyn av brottslighet varje dag genom att lyssna på radio, läsa tidningen eller se på nyhetsreportage. Medias begreppsliggörande kring kriminalitet kan ha medverkat till det starkt bristande intresse som finns för dömda förövare (Garland 2001 s. 180) (Demker, Towns, Duus-Otterström & Sebring 2008 s. 232). Sociala medier är även väsentliga digitala kanaler inom media. På senaste tiden anses sociala medier blivit en plattform där individer kan peka ut personer att vara gärningspersoner trots att de inte har blivit dömda av domstolen. Ett exempel på det är de fall där namn gavs ut under metoo-rörelsen (Schultz, SVD 2017).

Det anses vara viktigt att kunna utmana medias framställning av brottslighet samt vem det är som är kriminell. Enligt Sandra Walklate är det en omtvistad fråga gällande hur mycket det skiljer sig åt mellan medias framställning av olika händelser och personer samt kring hur det reellt sett ligger till i samhället (Walklate 2005 s. 55). Det är ju trots allt inte media som har suveränitet att utdöma straff, det är rättsväsendets roll.

Den här studien utgår från att den rättsliga verksamheten alltid strävar efter rättssäkerhet. För att uppnå krävs det att rättvisa skipas i ett visst fall. Eftersom det är den lagstiftande makten som företräder folket är det viktigt att den möter samhällsmedborgares åsikter (Träskman 1984 ss. 249;260). Domstolen får ofta kritik från den samhällsmedborgare då det finns en uppfattning att den ibland blundar för

sanningen. Något som dock är viktigt att påpeka är att de olika verksamheterna har olika roller att spela på en del slutgiltiga områden. Domstolen är till exempel tvungen att tillämpa demokratiska regler samt har plikten att följa specifika principer i den verksamhet de dömer. Ett exempel på det, är den välkända principen som är ett föredöme inom brottmål; *hellre fria än fälla*. Beviskravet är även väldigt högt för att undvika att individer blir oskyldigt dömda. Ytterligare en väsentlig rättsprincip är även *oskyldig till motsatsen bevisas* (Zetterström 2012 ss.18;19). Detta kan jämföras med asylfall där den sökande i fråga har bevisbörda till att visa att de är värdiga att få internationellt skydd (Joormann 2019 ss. 78;79).

Då det publika samt legala resonemanget skiljer sig åt avsevärt i dess arbetssätt anses det väsentligt att belysa verksamheternas olika användning av termen, den ideala gärningspersonen, för att bringa mer förståelse kring karaktäristiken av den kriminella. En ideal gärningsperson är en term som är förknippat till Nils Christies teori om det ideala offret. I teorin finns det sex kriterier som offret i fråga bör uppfylla för att kunna ses som ett idealiskt offer. Precis som med offret måste gärningspersonen likaså uppfylla dessa kriterier för att kunna ses som en idealisk gärningsperson. Det idealiska offret är kopplat den ideala gärningspersonen. Den ideala gärningspersonen utgör motsatsen till det idealiska offret (Heber 2013). Mer om den ideala gärningspersonen beskrivs i 5.1.

Om inte rättsväsendets perspektiv belyser sitt arbetssätt kan det leda till media axlar ansvaret att konstruera dess perception kring samhället på dess egna villkor och på så sätt vidgas klyftan mellan allmänheten samt domstolen ännu mer (Träskman, 1984 ss. 249;260). Om inte domstolen talar om hur det ligger till, gör någon annan det (Domstolspodden 2017).

1.3 Syfte & Frågeställning

Syftet med den här kvalitativa studien är att kritiskt analysera samt problematisera det maktförhållande som existerar, kring hur bilden av den ideala gärningspersonen konstrueras samt framställs i massmedia utifrån ett specifikt rättsfall samt hur samma term konstrueras samt framställs i en tingsrättsdom. Studien syftar även till att undersöka den kontrovers som finns kring vem den ideala gärningspersonen är mellan de två verksamheterna. Syftet uppfylls även genom att ha fokus på följande frågeställningar;

- *Hur konstrueras de tilltalade i tingsrättens dom utifrån termen den ideala gärningspersonen?*
- *Hur konstruerar massmedia de tilltalade utifrån termen den ideala gärningspersonen?*
- *Vad finns det för diskrepans mellan dessa konstruktioner samt på vilket sätt kommunicerar dem en specifik bild av gärningspersonerna?*

1.4 Avgränsning & Rättssociologisk relevans

Då denna studien avser att ha fallstudie som forskningsstrategi, se 4.2 anses det relevant att begränsa det till ett specifikt rättsfall inom brottmål. För den här studien har tre olika nyhetssajter tillämpats. Dessa är Aftonbladet, Expressen samt SVT. Anledningen till att det har valts att endast analysera tre sajters nyhetsartiklar beror på tidsbrist att analysera fler än så. En annan anledning till att välja dessa sajter var för artiklarnas tillgänglighet, andra tidningar som DN eller Svenska Dagbladet hade många låsta artiklar angående det fall som avses att använda i denna studie. Ytterligare en begränsning som görs i detta arbetet är att den kritiska diskursanalysen endast kommer baseras på textanalys. Det finns ingen tillgång till någon annan empiri, såsom intervju eller observationer. Detta är dock ett medvetet val då det strävades efter att förstå diskurserna utifrån en textanalys. Att undersöka diskurser inom media samt ett rättsfall tycks ge tillräckligt med material för att analysera textanalysen.

En annan avgränsning är att det är gärningspersonens egenskaper som kommer att beaktas i media samt i rättsfallet utifrån förhållandet till den ideala gärningspersonen. I studien är det även fokus på offrets egenskaper för att se hur gärningspersonen samt offret förhåller sig gentemot varandra, men i analysen finns det en avsikt att ha mest fokus på gärningspersonen. När det kommer till begreppsbeskrivning utgår studien ifrån den här definitionen: En gärningsperson är en person som har begått ett brott (Åklagarmyndigheten). Anledningen till att tillämpa termen gärningsperson istället för gärningsman motiveras med att vara könsneutral. När det kommer till teoretiska utgångspunkter har två stycken valts ut vilket ytterligare beskriver en avgränsning. Dessa är; Nils Christies teori kring den ideala gärningspersonen samt Jürgen Habermas teori kring det kommunikativa handlandet. Winther Jørgensen & Phillips menar att det är väsentligt att ett mångperspektivistiskt arbete inte är baserat på ett flertal olika synvinklar, där man tar ett element från diskursanalysen och blandar med väldigt olika perspektiv (Winther Jørgensen & Phillips 2000 s. 10). Detta kan argumenteras med att

de valda teorierna samt den kritiska diskursanalysen har alla kritiska utgångspunkter vilket gör att studien baseras på sammansatta grunder.

Rättssociologi intresserar sig för rättsordningen och fyller ett stort kunskapsteoretiskt fält genom att fokusera på frågor såsom rättens verkan, dess konsekvenser samt funktioner. Rättssociologin utmanar rättsdogmatikens utgångspunkt. Rätten kan trängas undan av maktstrukturer samt tillfälliga opinioner (Hydén 2002 ss. 16;18).

En viktig fråga inom rättssociologi är att undersöka till hur stor omfattning samt även hur samhällsförhållanden kan påverka rättsliga avgöranden (Mathiesen 2005 s. 23).

Hydén beskriver att det kan uppstå en diskrepans mellan rättsregler samt normer.

Utifrån rättssociologi som en normvetenskap är det bland annat intressant att studera ifall det finns en överensstämmelse mellan normer samt regler (Hydén, 2002 s. 34).

Därmed anses det högst rättssociologiskt relevant att i denna studie, studera den allmänna opinionens normer, genom att studera diskursordningen för gärningspersonen. Det genomförs alltså genom att studera hur nyhetsartiklar konstruerar den ideala gärningspersonen samt hur rätten konstruerar den ideala gärningspersonen för att i sin tur undersöka hur och vilken utsträckning dessa diskurser skiljer sig åt utifrån olika teorier.

1.5 Disposition

Den här studien är uppdelad i åtta kapitel där även underkategorier ingår. Det första kapitlet inleder med att exemplifiera två fall för att belysa ett rättssociologiskt problem. Vidare i kapitlet så beskrivs forskningsproblemet mer utförligt. Kapitlet beskriver även syftet med studien samt vilka frågeställningar som tillämpas för att syftet ska kunna uppfyllas och till sist belyses studiens avgränsningar samt dess rättssociologiska relevans. I kapitel två beskrivs det rättsfall som ska undersökas i den studien. Här tas även det lagrum upp som är i relevans. Det tredje kapitlet beskriver den tidigare forskning som har skapats kring detta ämne utifrån medias samt rättens perspektiv. Slutligen beskrivs en sammanfattning av det tredje kapitlet. I det fjärde kapitlet redogörs det för vilken metod som tillämpas i studien samt hur den ska genomföras. I samma kapitel beskrivs validiteten samt reliabiliteten samt hur det knyts samman till undersökningen. Slutligen tas etiska principer upp. Det sjätte kapitlet tar upp det teoretiska ramverket för den här studien. Efter det redogörs resultatet och även analysen i det sjunde kapitlet. I det sjunde kapitlet analyseras den koppling som finns mellan materialet samt en av de valda teorierna. I det åttonde kapitlet beskrivs slutsatserna samt förslag till framtida forskning.

2.0 Bakgrund

I det här kapitlet ska det rättsfallet som ska användas som empiri beskrivas. Därefter ska de lagrum som berörs inom rättsfallet redogöras, på så sätt får man som läsare förståelse till det rättsliga perspektivet gentemot fallet.

2.1 Gica-fallet

Den åttonde augusti 2018 hittades en 48-årig man avliden. Han hette Gherorge Hortolomei- Lupu som vanligtvis kallas Gica och var en EU-migrant. Han tros ha bott på ett och samma ställe i Sverige och försörjt sig genom tiggeri. En läkare har angett att Gica hade en leversjukdom vilket implicerar att den sprack lättare. Flera läkare menar att anledningen till att Gica avled har skett genom användning av bland annat en livboj, träpinne samt vägkon som har slagits mot buken eller genom en smäll på bröstet. Den skada skapade troligen blödningen från levern vilket ses som den enskilda största skadan som ledde till dödsförloppet, det finns dock andra skador som kan ha bidragit till det, såsom knuffandet samt sparkandet av Gica. I obduktionsrapporten pekar det starkt på att dödsorsaken var slitskador på levern med inre förblödning. I samband med detta greps två ungdomar som är misstänkta för att mördat Gica. Den ena, som hädanefter kommer benämnas som O, var vid denna tidpunkt sexton år gammal. O blev åtalad för mord, alternativt synnerligen grov misshandel samt vållande till annans död. Den andra, som hädanefter benämns som E, var fjorton år gammal vid denna tidpunkt, vilket innebär att han inte har uppnått åldern för att kunna straffas. Påföljden för O blev fem månaders sluten ungdomsvård. (Holmin & Naskret, SVT 2018) Denna låga straffsats skapade upprördhet hos allmänheten som uppenbarades genom rubriker såsom; "Domen är en skam för hela samhället" (Alestig, Dagen 2019) samt upprörda inlägg på Facebook samt Twitter.

2.2 Lagrum som är i relevans

De brott som den tilltalade blev skyldig till var grov misshandel samt ofredande (SFS 1962:700).

Ofredande, 4 kapitlet 7 § (SFS 1962:700) "Den som fysiskt antastar någon annan eller utsätter någon annan för störande kontakter eller annat tvivelöst agerande

döms, om gärningen är ägnad att kränka den utsattes frid på ett kännbart sätt, för ofredande till böter eller fängelse i högst ett år. "

Grov misshandel, 3 Kapitlet 6 § (SFS 1962:700) "Är brott som avses i 5 § att anse som grovt, döms för grov misshandel till fängelse i lägst ett år och sex månader och högst sex år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om gärningen var livsfarlig eller om gärningsmannen har tillfogat en svår kroppsskada eller allvarlig sjukdom eller annars visat särskild hänsynslöshet eller råhet."

De brott som den tilltalade blev fri ifrån var; mord, synnerligen grov misshandel samt vållande till annans död (SFS 1962:700).

Mord: 3 kapitlet 1 § (SFS 1962:700) "Den som berövar annan livet, döms för mord till fängelse på viss tid, lägst tio och högst arton år, eller, om omständigheterna är försvårande, på livstid."

Synnerligen grov misshandel: 3 Kapitlet 6 § (SFS 1962:700) [...] "Vid bedömningen av om brottet är synnerligen grovt ska det särskilt beaktas om kroppsskadan är bestående eller om gärningen har orsakat synnerligt lidande eller om gärningsmannen har visat synnerlig hänsynslöshet."

Vållande till annans död: 3 kapitlet 7 § (SFS 1962:700)

"Den som av oaktsamhet orsakar annans död, döms för vållande till annans död till fängelse i högst två år eller, om brottet är ringa, till böter.

Är brottet grovt, döms till fängelse i lägst ett och högst sex år. Vid bedömning av om brottet är grovt ska särskilt beaktas

1. om gärningen har innefattat ett medvetet risktagande av allvarligt slag, eller
2. om gärningsmannen, när det krävts särskild uppmärksamhet eller skicklighet, har varit påverkad av alkohol eller något annat medel eller annars gjort sig skyldig till en försummelse av allvarligt slag."

Det fanns även annat lagrum som åberopades i domen; om straffmätning & påföljdseftergift samt om val av påföljd (SFS 1962:700)

Om straffmätning & påföljdseftergift: 29 kapitel 7 § (SFS 1962:700) "För brott som någon begått innan han eller hon fyllt arton år får rätten döma till fängelse endast om det finns synnerliga skäl. Att rätten därvid i första hand skall bestämma påföljden till slutet ungdomsvård i stället för fängelse framgår av 32 kap."

Om val av påföljd: "30 kapitel 5 § (SFS 1962:700) För brott som någon begått efter det att han eller hon fyllt arton men innan han eller hon fyllt tjuogoett år får rätten döma till fängelse endast om det med hänsyn till gärningens straffvärde eller annars finns särskilda skäl för det."

3.0 Tidigare forskning

I det här kapitlet ska den tidigare forskningen redogöras. Inledningsvis beskrivs det hur tidigare forskning har hämtats. Därefter skildras en studie som bland annat analyserar konstruktionen av den unga gärningspersonen. Efter det beskrivs en studie som berör det rättsliga perspektivet på konstruktioner samt stereotypiseringar av gärningspersoner och till sist författas en kort sammanfattning av den tidigare forskningen som visar kopplingen till den här studien.

3.1 Inhämtning av tidigare forskning

För att få vetskap kring vilken kunskap som finns tillgänglig angående studiens ämnesområde, har en kunskapsöversikt tillämpats. På så sätt kan man som forskare bland annat få kunskap kring vad som redan är bekant samt känt på området (Bryman 2011 ss. 97;98). Relevanta samt aktuella sökningar för studien har gjorts på två databaser. Fokus har riktats in på konstruktion av gärningspersoner i media samt konstruktioner av gärningspersoner i domstolar. Ord som har använts är bland annat; Brott, media, gärningsperson, konstruktion av gärningsperson, domstolar, construction, offenders, judicial process. Det fanns en avsikt att fokusera på svenska studier.

3.2 Medias konstruktion av gärningsperson

Ester Pollacks studie behandlar medier och brott och deras förhållande till varandra. Hon beskriver att vetenskaper som kommunikationsvetenskap samt kriminologi vanligtvis anser att brottslighet samt media är par som är oskiljaktiga. Ett par exempel på samspelet mellan brott och media redogörs i studien, till exempel att brottsfall dramatiseras i media samt rekonstrueras eller att medias framställning av brott påverkar lagstiftningen. (2001 ss. 10;12).

I de första kapitlen framställer hon en utförlig beskrivning av förhållandet mellan medier, brott samt kriminalpolitik. Hon menar att det finns bristande analyserande studier kring media som ett kulturfenomen eller miljösymbol. Då detta område är outforskat ville Pollack skapa en dialog mellan de två disciplinerna medier och brott.

Hon beskriver även att forskning angående mediediskurser har varit svag gällande sociala avvikelser, brott samt brottslighet. I den första delen av avhandlingen redogörs en litteraturstudie där flera teoretiska användbara perspektiv redovisas. I den andra delen av avhandlingen presenteras empiriska undersökningar där hon har fokus på en medievetenskaplig samt kriminologisk teoribildning. Hon syftar delvis på att förstå det komplexa samspelet mellan brottslighet, avvikelser samt media, det handlar om att förstå förbindelsen mellan den journalistiska institutionen samt andra institutioner i samhället. I studiens empiriska delar beskrivs det hur svenska medier representerar brottslighet. Där tas det bland annat upp hur konstruktioner av ungdomsbrottslingar ser ut (2001 ss. 25;27).

Pollack har genom tvärsnittsstudier visat hur ungdomsbrottslingen samt ungdomsbrottsligheten har framställts år 1955, 1975 samt 1995 (2001 ss. 25;27). Diskursen om ungdomsbrottslingar har förändrats under tre olika perioder, både när det kommer till kriminalpolitiken samt medieoffentligheten, vilket som beskrivs som den sociala verklighet som medierna utspelar. Den kriminalpolitiska offentligheten, såsom propositioner, motioner samt riksdagsdebatter, ansåg 1955 att den unga gärningspersonen var en svensk man eller pojke som är kriminell på grund av att han har växt upp i en underprivilegierad miljö. Andra betydande faktorer är att han har psykosociala problem eller familjeproblem. När det kommer till medieoffentligheten är den unga gärningspersonen 1955 en lättledd svensk man som vill "njuta av det goda livet" (Pollack 2001 s. 307). Han begår brottslighet tillsammans med kamrater. Han är även ett skilsmässobarn som har växt upp i underklassen. Den kriminella har ett behov av spänning och påverkas av hans kamrater (ibid).

1975 anses den unga gärningspersonen vara en svensk pojke, man eller även kvinna utifrån kriminalpolitikens sida. Dessa ungdomar anses även komma från underklassen samt ha sociala problem. 1975 är den unge gärningspersonen ur medieoffentlighetens perspektiv en svensk man eller kvinna som har ett behov av att revoltera. Detta gör denne genom att begå kriminella handlingar på grund av den tristess som finns i förorten. Enligt kriminalpolitiken är den unga gärningspersonen år 1995 en svensk man

som även kan ha invandrarbakgrund. Personen i fråga ska ha haft svåra
uppväxtförhållanden samt även svår relationen till hans familj (ibid).

Enligt media på 90-talet, är den unge gärningspersonen en man som är rasist eller
fotbollshuligan och som har en våldsam livsstil. Det kan också vara en man som har
invandrarbakgrund. Vem det är som är en gärningsperson varierar alltså mellan de tre
olika perioderna. Studiens fokus är på den unge brottslingen samt samhällets
reaktioner på ungdomars brottslighet (ibid).

3.3 Studier om stereotypiseringar

En betydande faktor inom rättsväsendet är att alla ska vara lika inför lagen. Detta
återfinns i regeringsformen (SOU 2006:30 s. 294). Aholas, Christiansons & Hellströms
studie avser att visa hur gärningspersoner samt vittnen konstrueras och stereotypiseras
under en juridisk process. Syftet med studien är att undersöka ifall kön samt ansiktsdrag
har en inverkan på domen. Resultatet visade att män bedöms grövre än kvinnor trots
identiska brottsbeskrivningar samt att personens attraktion spelar roll i den dömande
processen. En viktig fråga att begrunda över är att ifall aktörer i rättsväsende känner sig
nödgade att komma fram till en dom, trots att det inte finns tillräckligt med information,
kan det leda till en dom som baseras på deras intryck av den tilltalade och dess
karaktäristik (Aholas, Christianson & Hellström 2009 ss. 90;98).

Forskning visar att det finns olika slags information som kan leda till att den juridiska
processen samt domen är partisk. Det kan handla om den misstänkte gärningspersonens
karaktäristiska drag. Ett rättsfallsbeslut kan bli partiskt då rättsväsendets aktörer får
irrelevant information om den misstänkte gärningspersonen. En positiv beskrivning
brukar till exempel leda till en mildare dom än en negativ beskrivning om personen i
fråga. En annan faktor som spelar roll är personens sociala status, om en gärningsperson
har mördat en person med hög status brukar det sluta med ett grövre straff. I studien
beskrivs det även att kvinnliga gärningspersoner får mildare straff än vad män får, det
antas bero på att kvinnor och män behandlas olika redan som barn. Studien påvisar att
fysisk attraktivitet spelar roll när det kommer till den slutgiltiga domen. Det kan kopplas
till stereotypen att "What is beautiful is good" (ibid). Stereotyper av en individ speglar
människors åsikter om individens personlighet och moral och på så sätt konstrueras en
referensram till hur man ska agera mot personen. Om en person som gjort ett brott inte
faller inom den typiska ramen för gärningsperson så kan det leda till förvirring. Enligt
social kognition har människan ett behov att kategorisera sig själv samt andra individer
i grupper. Genom att göra så sparas tid. Det finns inte tid att observera en individs
specifika egenskaper. Om en individ kategoriseras in i en grupp som är associerad med
negativa termer, kommer även personen i fråga förknippas i negativ bemärkelse. Dessa

stereotyper bestäms av en individs specifika erfarenhet men även hur en grupp uppfattas i en viss kultur. Denna uppfattning förmedlas bland annat genom media (SOU 2006:30 s. 42).

3.4 Sammanfattning av tidigare forskning

Pollacks (2001) studie undersöker bland annat konstruktionen av ungdomsbrottslingar i media medan Aholas, Christiansons & Hellströms studie utgår ifrån rättsväsendet perspektiv och har fokus på hur en gärningsperson bedöms i svensk rättssal. Dessa studier har inte haft någon rättssociologisk ansats. Pollack (2001) fokuserar på kriminologi samt medievetenskap medan Aholas, Christianson & Hellström (2009) utgår ifrån socialpsykologi. Trots det har de både studierna betydelse för denna studie då de bland annat fokuserar på hur den misstänkta gärningspersonens egenskaper påverkar domslutet, och de fokuserar på massmedias framställningar av vem som är den typiska ungdomsbrottslingen. En studie som vill problematisera diskrepansen mellan formandet av gärningspersoner i massmedia samt i tingsrätten har inte hittats, därför anses det vara av relevans att utveckla en studie om detta ämne.

4.0 Metod

För att kunna uppfylla syftet i den här uppsatsen samt för att kunna besvara frågeställningarna har en kvalitativ inriktning tillämpats. Denna inriktning av metod är Norman Faircloughs kritiska diskursanalys. Innan denna metod förklaras ska dock ett mer ingående syfte förklaras utifrån valet av metod. Sedan kommer forskningsstrategin för denna studie författas kortfattat. Efter det beskrivs den kritiska diskursanalysen med fokus på ett specifikt begrepp inom metoden. Därpå förklaras det vilket material och tillvägagångssätt för att analysera materialet som har använts. Till sist beskrivs studiens reliabilitet samt validitet och även de etiska aspekterna.

4.1 Val av metod

Denna studie syftar inte till att påvisa att det finns ett korrelerat samband mellan medias framställning av gärningsperson och rättsväsendet uppfattning kring vem det är som är en gärningsperson. Det är en variabel som anses kunna påverka rätten men inte något som tycks kunna fastställas genom detta metodval. Studien avser dock att undersöka vad det finns för diskrepans mellan medias samt rättsväsendet uppfattning kring vem som är en gärningsperson.

4.2 Fallstudie

Den här studien innefattar en väl ingående samt detaljerad undersökning av ett fall. Denna typ av forskningsdesign kan påvisa den komplexitet som finns närvarande i fallet. Vad som anses väsentligt att framställa, är att det inte endast är rättsfallet i denna studie som är "fallstudien". Det är både en djupanalys av rättsfallet samt medias diskussion av gärningspersonen som detaljerat belyses. I den här studien har ett antal exempel beskrivits om den diskrepans som finns mellan media samt rätten. Det anses vara en situation som är vanlig som ofta uppkommer vid händelser. Därmed anses det relevant med urvalet; ett *exemplifierande fall*, det vill säga, ett fall vars mål är att beskriva omständigheter samt villkor som kan uppvisas i vardagen. Att arten av fallet skulle vara exemplifierande blev klart efter en detaljerad granskning av dess specifika fokus (Bryman 2011 s. 77).

4.3 Diskursanalys

Det finns olika varianter av diskursanalys. Diskursbegreppet används på både mikro samt makronivå utifrån både samhälleliga samt kulturella perspektiv. Den variant som Bryman (2011 ss. 744;745) framhåller förevisar två drag som berör epistemologi samt ontologi. Den första inriktningen är att den är antirealistisk, det vill säga, diskursanalysen tar avstånd från ståndpunkten att det faktiskt existerar en yttre verklighet som forskare kan förklara. Den andra inriktningen av diskursanalys är att den är konstruktionistisk. Det menas att det är den studerande miljöns medlemmar som formar samhället genom dess tolkningar. Konstruktionismens ståndpunkt ställer in sig på att diskurser formar samhället genom olika beskrivningar, som Bryman (ibid) framhåller Potters beskrivning av diskursanalys. Han menar att diskurser skapar olika versioner världen, samhället samt händelser. Språket inom diskursanalysen har en viktig roll då det faktiskt konstituerar det sociala samhället (ibid).

4.4 Kritisk diskursanalys

För att kunna uppfylla uppsatsens syfte samt frågeställningarna har kritisk diskursanalys tillämpats. Det anses relevant att tillämpa denna metod då den även riktar in sig på kommunikationsmedel såsom textpassage, till exempel, nyhetsartiklar (Bryman, 2011 ss. 483;485).

Den kritiska diskursanalysen som används i denna studie skapades av Norman Fairclough. Fairclough menar att diskurs är den process av social interaktion där texten

är inkluderad. Den kritiska diskursanalysen riktar in sig på texten som en process av produktion samt en process av tolkning (Joormann, 2019). Syftet med den kritiska diskursanalysen är att frambringa vetenskap kring den lingvistiska samt diskursiva dimensionen hos både sociala och kulturella fenomen. Metoden har fokus på att analysera språkbruket i social interaktion (Winther Jørgensen & Phillips, 2000 ss. 66;70).

Enligt Fairclough (2010) har den kritiska diskursanalysen, som härmed kommer benämnas CDA (Critical Discourse Analysis), tre grundläggande egenskaper. För det första är den *relationell*, det vill säga, den har sitt primära fokus på sociala relationer. En diskurs är inte en entitet som kan förklaras som något självständigt, det går endast att erhålla en förståelse om man analyserar olika uppsättningar av relationer. På så sätt blir det möjligt att uttrycka vad diskursen medför i de komplexa relationer som konstituerar det sociala livet. Enligt Fairclough är dessa relationer *dialektiska*, och därmed kan inte diskurs ses som ett självständigt objekt (ibid). Analysen i CDA består av att analysera den dialektala relationen mellan diskurser och det sociala samhället. Sådana relationer kan analyseras av forskare från olika discipliner såsom lingvistik, statsvetenskap eller sociologi. Därmed är CDA *transdisciplinär* (Fairclough 2010).

Vad som är centralt i CDA är språket samt dess funktion eller roll i den vardagliga och även institutionaliserade bildningen som har konstruerats av sociala maktrelationer. Den kritiska diskursinriktningen präglas av beaktandet av förhållandet mellan språk samt samhälle för att då förstå relationerna mellan diskurs, makt, social ojämlikhet och dominans (Sparrman, Cromdal, Evaldsson & Adelswärd 2009 s. 22). I den kritiska diskursanalysen hävdas det att de diskursiva praktikerna har en förmåga till att både bilda samt reproducera dessa ojämlika maktförhållandena som finns mellan grupper i samhället, såsom mellan män och kvinnor eller etniska minoriteter samt majoriteten (Winther Jørgensen & Phillips 2000 s. 77). Därav bör man som forskare förstå den opacitet som finns mellan bindningarna; diskurser, social ojämlikhet, dominans samt makt (Fairclough 2010). För att då kunna få en förståelse kring hur bland annat texter formas av maktrelationer (Winther Jørgensen & Phillips, 2000 s. 77). För att kunna analysera en särskild diskursföreteelse kan ett analytisk tredimensionellt ramverk tillämpas (Bryman 2011 s. 485).

4.5 Faircloughs tredimensionella modell & begreppet; modalitet

Fairclough använder diskurs på två olika sätt; som ett språkbruk och som social praktik, vilket innefattar att diskurs både är konstituerande samt konstituerad. Det andra

synsättet på diskurs är att det är ett subjektivt, så att det kan förstås utifrån olika perspektiv. Fairclough menar att varje språkbruk är en kommunikativ händelse som består av tre dimensioner (Winther Jørgensen & Phillips 2000 s.74) Den första diskursiva dimensionen är talad eller skrivet språk, detta benämns som *text*. Sedan är det den *diskursiva praktiken* som är involverad i skapandet samt tolkningen av text. Till sist finns det den *sociala praktiken* (Fairclough 2010) Textdimensionen har funktionen att granska det konkreta innehållet,. Den diskursiva praxisformen innebär en granskning angående den diskursiva interaktion som tillämpas för att förmedla mening samt åsikter. Till sist beaktar den sociala praxisdimensionen den sociala kontexten där den specifika diskurshändelsen befinner sig (Bryman 2011 s.485). Eftersom texten samt den diskursiva praktiken är två olika dimensioner anses det väsentligt att analysera dem enskilt. För att möjliggöra en analys av textdimensionen kan flera olika metodologiska verktyg tillämpas. I den här studien ska verktyget *modalitet* tillämpas eftersom det eftersträvas till att förstå den lingvistiska uppbyggnaden. Modalitet handlar om den grad av visshet samt instämmande som förmedlas från en talare eller författare till läsaren. Hur en författare eller talare uttrycker modalitet är väsentligt då det konstruerar diskursens funktion i betydelsesystem, det vill säga, hur det uttrycks spelar roll när det kommer till förandet av den ideala gärningspersonen. Ett exempel på modalitet är de olika grader av instämmande en talare kan ange. En hög grad modalitet exemplifieras av ett påstående som att, kriminalitet är hög i Sverige. Genom att istället beskriva att det existerar viss statistik som bevisar att kriminalitet i Sverige är relativt hög så uttrycks det som en lägre grad av instämmande (Davidsson, 2010 s. 156). I det första påståendet instämmer talaren att det är full sanning.

Ett påstående kan även ha låg affinitet genom att använda *hedges*, vilket är ord som liksom eller kanske (Jørgensen & Phillips 2007 s. 88). Modalitet kan delas upp i två termer, subjektiv modalitet samt objektiv modalitet. Den förstnämnda modaliteten förstås utifrån meningar såsom "jag anser att" medan den andra uttrycker meningar på ett sätt som beskriver "att det är på detta vis" (Davidsson 2010 s. 156). Utifrån den objektiva modaliteten är det mer av en opak form då det inte tydligt framkommer vems eller vilket perspektiv talaren utgår ifrån. Den objektiva modaliteten förknippas vanligtvis med en form av maktställning (ibid). Massmedia brukar anta formen av modalitet där tolkningar blir till fakta, en till beskrivning kan till exempel vara; han är farlig, istället för, vi anser att han är farlig. Dessa olika kategoriseringar samt användning av modaliteter påverkar massmedia auktoritet (Winther, Jørgensen & Phillips 2007 s. 88).

4.6 Material

När det kommer till att analysera samhällsvetenskapliga källor finns det en rad olika material som man kan utnyttja. I denna studie har urvalet varit att analysera nyhetsartiklar och även Gica-fallet, som beskrivs i 2.2. Att välja att utgå ifrån olika nyhetssajter bestäms av strävandet att få en förståelse av hur diskursen kring termen den ideala gärningspersonen ser ut. Därmed anses det väsentligt att inte bara utgå ifrån en nyhetssajt utan åtminstone tre olika. Dessa nyhetssajter är Aftonbladet, Expressen samt SVT. Anledningen till att inte analysera fler sajter på nätet beror på både på tidsbrist samt platsbrist. Anledningen till att utgå ifrån dessa nyhetssajter bestämdes av tillgängligheten av nyhetsartiklarna. Valet av dessa nyhetssajter motiverades även av att dessa är nationella nyhetsmedier som har stor läsekrets. Många andra nyhetssajter hade låsta nyhetsartiklar angående studiens rättsfall. Att välja att utgå ifrån just dessa nyhetssajter utifrån ett bekvämlighetsurval (Bryman 2011 s. 195) kan anses vara problematiskt då den valda empirin kan påverka studiens resultat samt analys. Det eftersträvas dock inte att generalisera den fullskaliga bilden av medias konstruktion av den ideala gärningspersonen utan istället att få en djupodlande inom ett mindre urval. Däremot för att inte få ett alltför litet urval valdes det att inte endast utgå från en nyhetssajt utan minst tre nyhetsmedier som har olika roller i samhället.

SVT beskriver sin egen roll som självständig i förhållande till både politiska samt kommersiella intressen i samhället (SVT). Aftonbladet beskriver att nyhetsredaktion inte har någon politisk färg, och att den värnar samt granskar sanningen (Aftonbladet 2016). Expressen beskriver att allmänhetens opinion anses viktig samt att tidningen granskar, griper in samt debatterar (Expressen 2017). Då de olika sajterna har olika beskrivningar motiveras strävandet att förstå hur diskurser har skapats i olika nyhetssajter. Det anses dock viktigt att påpeka att studien inte fokuserar på skillnaderna mellan de olika nyhetstjänsterna, men genom att undersöka flera nyhetssajter anses det ge ett större djup kring hur media konstruerar den ideala gärningspersonen. Dessa olika nyhetssajter har alltså undersökts på internet, detta motiverades av att reliabiliteten tycks höjas då fler personer lättare kan ta del av informationen då nyhetssajterna länkas i referenserna, se 4.8.

Gällande rättsfallet krävdes det oerhörd betänketid, anledningen till det, berodde på strävan till att analysera ett fall som har haft stor medial uppmärksamhet samt som är aktuellt i Sverige. Efter mycket efterforskning kring uppmärksammade fall hittades det specifika fallet. Anledningen till att välja att undersöka diskrepansen mellan just nyhetsartiklar samt en tingsrättsdom bestämdes av det intresse kring att erhålla

förståelse om relationen mellan media samt det rättsliga. Den valda tingsrättsdomen har överklagats och även tagits upp i hovrätten. Hovrätten såg på fallet annorlunda än vad tingsrätten gjorde. Hovrätten fastställde tingsrättens dom men kom fram till att ungdomarnas misshandel faktiskt orsakades Gicas död. Den äldre ungdomen, O, blev inte dömd för mord eller vållande till annans död, då även hovrätten dömde honom för grov misshandel (Bunnvik, SVT 2019). Anledningen till att tillämpa tingsrättsdomen istället för hovrättsdomen i denna studie, motiverades av att den första rättsinstans dömande uppgav mycket mer mediauppmärksamhet samt upprörda inlägg på sociala medier. Därmed ansågs det väsentligt att specifikt undersöka tingsrättens dömande.

Tingsrättsdomen har samlats in genom rättsdatabasen Karnov. Detta ansågs vara ett enkelt sätt att ta del av rättsfallet då man som student på Lunds Universitet har förmånen till att få tillgång till databasen. Det specifika rättsfallet hittades genom den fakta som media utgav. Olika tidningar skrev ut vilken tingsrätt som berörde fallet samt vilket datum tingsrätten slog fast domen, på så sätt begränsades domarna väsentligt och genom eftersökning efter ett fåtal olika domar uppkom den eftersträvade domen.

4.7 Tillvägagångssätt

Rättsfallet samt nyhetsartiklarna kommer att analyseras utifrån Faircloughs begrepp modalitet. Detta verktyg som finns inom den förstnämnda dimensionen, text, i Faircloughs tredimensionella modell kommer kategoriseras in i objektiv samt subjektiv modalitet. Genom att analysera hur nyhetsartiklarna samt domen underbyggs lingvistiskt blir det möjligt att få en förståelse hur diskursen den ideala gärningspersonen bildas. Genom att undersöka ifall modaliteten är objektiv eller subjektiv får man en förståelse i vilken utsträckning textpassage kan tolkas som fakta och därigenom en uppfattning kring hur makt uppvisas i media samt i domen. Olika textpassage kommer citeras för att sedan beskrivas hur deras modalitet är subjektivt eller objektivt lagd. Det teoretiska ramverket ska även kopplas till metoden.

4.8 Validitet & Reliabilitet

För att kunna uppfylla de krav som extern reliabilitet ställer finns det olika strategier som man som forskare kan efterfölja. För att exemplifiera kan en kvalitativ forskare gå in i samma sociala roll som den tidigare forskaren hade, vid en etnografisk studie. I förhållande till det ovannämnda anses den här studien ha hög replikerbarhet då det är möjligt för alla individer i samhället att ta del av den empiri som har tillämpats. Alla nyhetsartiklar kan granskas på internet och tingsrättsdomen kan beställas efter en

sekretessprövning (Domstolen 2017). Vad som kan verka negativt på den externa reliabiliteten är det faktum att domens målnummer inte kommer skrivas ut, detta beror på ett etiskt övervägande som det beskrivs mer om i nästa stycke. För att detta ska uppvägas har det tydligt beskrivits hur empirin hämtades i det ovannämnda stycket. Gällande den externa validiteten handlar det om i vilken utsträckning studiens resultat kan generaliseras i andra sociala situationer samt miljöer. Detta kan då tillämpas när det kommer till nyhetssajterna, då det strävas efter representativitet, därmed har fler än en nyhetssajt tillämpats (Bryman 2011 s. 352).

4.9 Forskningsetik

I denna undersökning kommer nyhetsartiklar samt en tingsrättsdom att granskas. Det innebär att det är möjligt för alla medborgare i samhället att ta del av dessa allmänna handlingar då de är offentliga i enlighet med offentlig- och sekretesslagen (Regeringskansliet 2013 s. 3) För att samhället ska kunna utvecklas är det väsentligt att forskning bland annat håller hög standard samt att den bedriver viktiga frågor, detta beskriver forskningskravet. Det är dock även viktigt att utgå ifrån individens säkerhet samt inte utsätta denne för någon form av skada såsom fysisk eller psykisk, detta beskriver individskyddskravet. Dessa olika krav brukar vägas mot varandra vid vetenskapliga undersökningar. Som forskare bör man beakta de risker som kan uppkomma kring de individer som är deltagare i undersökningen. Dessa principer kan hjälpa till med vägledning för den enskilde forskaren när det kommer till övervägandet mellan de eventuella konsekvenserna som undersökningen kan bedriva samt det kunskapsvärde som kan uppkomma genom undersökningen. Individskyddskravet kan preciseras genom de fyra regler därav det första kravet fokuserar på att informera den roll som deltagare har som berörts av forskningen samt forskningens syfte. Undersökningsslagens roll kommer dock i den här studien vara passivt. Uppgifterna om de individer som berörs hämtas från myndighetsregister som redan existerar därmed är det inte nödvändigt med utlämning av information. Det är heller inte nödvändigt med samtycke, vilket är det andra kravet. Vad som dock är högst relevant är konfidentialiteten av de individer som berörs av studien. Detta är det tredje kravet. I studien har identifierbara personer anonymiserats, därmed är det inte möjligt att enskilda individer identifieras av utomstående då deras namn anonymiserats. Även specifika berörda platser kommer utelämnas i studien. Det har även valts att utelämnas att skriva ut domens målnummer. Hur målet hittades kommer dock beskrivas i studien för att öka reliabiliteten. Det fjärde kravet är nyttjandekravet vilket innebär att de enskilda individernas uppgifter endast får nyttjas för forskningens skull. Detta krav beaktas samt

efterföljs i uppsatsen (Vetenskapsrådet 2002 ss. 5;13). Det finns ytterligare en aspekt som anses väsentlig att beakta när man ska göra en undersökning, nämligen forskarens roll. Som forskare bör man vara kritisk mot sitt eget förhållningssätt kring vad man tror sig veta. Den här studien syftar inte till att skapa en bild av hur verkligheten är bakom diskurserna, då det inte är möjligt att nå en verklighet utanför diskurserna. Som forskare har man dock en perception kring hur det "egentligen" ligger till. Därmed anses det vara relevant att ha en självinsikt till att ens egna förhållningssätt gentemot händelser samt företeelser kan påverka studiens resultat. Som forskare bör man till exempel försöka förhålla sig främmande som möjligt inför materialet (Winther Jørgensen & Phillips 2000 s. 28).

5.0 Teoretiskt ramverk

I detta femte kapitel redogörs de teorier som tillämpats i studien. Först beskrivs Nils Christies teori kring det idealiska offret, i den här studien kommer dock den teorin ändra riktning så det mestadels är fokus på den ideala gärningspersonen. Denna teori används för att kunna besvara de två första frågeställningarna. Därpå beskrivs den andra teorin, Jürgen Habermas teori kring det kommunikativa handlandet som ska tillämpas för att delvis kunna besvara den tredje frågeställningen.

5.1 Nils Christies – Den idealiske gärningspersonen

Det ligger i allas natur att skydda barnen mot de hemska monstren som döljer sig i dunkla parker och gator och det är nödvändigt att spärra in dessa ideala gärningspersoner på livstid. Men vem det är som är en ideal gärningsperson anses vara lite mer komplicerat än så. För att kunna få en bild av vem den idealiska gärningspersonen är måste även det idealiska offret beskrivas. Dessa två termer har ett nära sammanbundet förhållande, om inte den ena finns existerar heller inte den andra. Desto mer idealistisk offret är, ju mer idealistisk blir gärningspersonen och ju mer idealistisk gärningspersonen är, ju mer idealistisk blir offret. Med det idealiska offret menar Nils Christie (Åkerström & Sahlin, 2001 ss. 46;60) att det är en individ eller även en kategori av individer som helt okomplicerat får en legitim status som ett offer när de drabbas av ett brott.

Det idealiska offret samt den idealiska gärningspersonen kan beskrivas utifrån 5 egenskaper.

1. Den första egenskapen handlar om att offret är svagt. Som legitima offer passar sjuka, äldre samt unga individer.

2. Den andra egenskapen är att offret bör vara upptagen med att göra något hederligt.
3. Den tredje egenskapen är att personen befinner sig på en plats som denne inte kan beskyllas för att ha varit på, till exempel som på en gata under dagtid.
4. Den fjärde egenskapen riktar in sig på att gärningspersonen ska vara ond och stor.
5. Den femte egenskapen handlar om att gärningspersonen ska vara okänd och denne ska heller inte ha någon relation till offret.
6. Det finns även ett sjätte villkor som menar på att offret måste ha lagom mycket makt för att fallet ska uppmärksammas samt även vara tillräcklig framgångsrik för att det ska vara möjligt att kräva statusen som det idealiska offret.

Den idealiska gärningspersonen bör inte likna offret, denne kan beskrivas som en farlig man som kommer från ett ställe långt bortifrån. Den idealiska gärningspersonen kan även beskrivas som en människa som inte har mycket mänsklighet kvar inom sig. Det är en icke-person som konstruerar rädsla i samhället. Denna bild av den idealiska gärningspersonen kan även benämnas som den allmänna bilden av en gärningsperson. Christie menar att det kan vara problematiskt att dåliga handlingar får mycket uppmärksamhet, till exempel i media eftersom det då leder till att mindre dåliga handlingar får mindre uppmärksamhet och även mindre värderingar. Att fortgå sitt liv blir enkelt när det finns en simplificerad avbild av den idealiska gärningspersonen. Enligt (Åkerström & Sahlin, 2001 ss. 46;60).

5.2 Jürgen Habermas teori om det kommunikativa handlandet

Jürgen Habermas teoretiska forskning kring det kommunikativa handlandet blir förståeligt genom samhällets utveckling.

Utvecklingen av samhället till en modern stat ledde tidigare till att en modern borgerlig offentlighet skapades. Denna offentlighet hade förmågan att dominera över samhället som hade en funktion både utanför staten samt marknaden. Den allmänna opinionen sågs som ett begrepp som symboliserar de bildade klassernas åsikter. Den borgerliga offentligheten var dock begränsad eftersom en stor del av samhällets invånare inte var inkluderade i offentligheten på grund av bristande kunskaper inom läs- samt skrivkunnet. På 1900-talet utvidgades den allmänna rösträtten samt utbildningsreformer vilket ledde till att allt fler individer kunde ta del av den moderna borgerliga offentligheten. Det alltmer utvecklade samhället fick därmed då nya förutsättningar som ledde till nya motsättningar. Myndigheter beblandade sig i privata

områden vilket ledde till att samhället förrättsligades. Staten blev dock även mer församhälleligande, eftersom bland annat intresseorganisationer fick en mer väsentlig funktion i samhället. Den klassiska borgerliga offentligheten har alltså förändrats eftersom massmedia har ändrat sitt utseende under 1900-talet. Trots att kommunikationen fortfarande tycks florerar då radiostationer samt förlag skapar diskussioner, så har diskussionen i stor utsträckning förvandlats till en konsumtionsvara (Månson 2007 ss. 307:336).

Diskussionen om samhällets offentliga angelägenheter har avlägsnats och mediaunderhållningen som är reklamriktad samt marknadsstyrd har tagit över diskussionen. Detta uppenbaras i tidningar då hälsovård samt utbildning blir undanträngt av kändisar, skandaler samt olyckor. Habermas beskriver det som att den kritiska publiciteten har blivit till en manipulativ publicitet. Habermas menar att det är väsentligt att så många människor som möjligt kan delta i den offentliga debatten för att undvika att kommunikationen i samhället är alldeles för ensidigt. Det är även väsentligt för att människorna ska kunna vara självständiga i förhållande till inrättade institutioner (Månson 2007 ss. 307:336). Habermas menar även rättstexter har en form av diskursivitet. Han menar att de legala diskurserna kan hävdas att vara generellt legitima eftersom det finns en underförstådd rationalitet i alla rättstexter (Joormann, 2019 s. 94). Det är den kommunikativa rationaliteten som kan realisera den nya offentliga och även kritiska diskussionen (Månson 2007 ss. 307:336).

Habermas anser att det är språket som kan skapa samförstånd mellan individer i samhället eftersom det är intersubjektivt samt har en koordinerande kraft. Språket gör det möjligt för individer att inte bara uttrycka ett sakförhållande, det gör det även möjligt för individen att handla när man uttrycker sig. Teorin grundas alltså på förnuft som finns inom samhällets reproduktionsform, vilket beskrivs som samtalen i vardagen. Ett bra samhälle, enligt Habermas, är ett samhälle som kan tillämpa det kommunikativa handlandet så mycket som möjligt utan att bli stört (Månson 2007 ss. 307:336).

Denna form av rationalitet hotas dock av en annan rationalitet, nämligen den instrumentella rationaliteten. Enligt Habermas består den moderna världen av två delar vilka Habermas benämner som, livsvärld samt system. Den förstnämnda innefattar att individen har sociala relationer, ett arbete, en familj medan den andra består av anonyma relationer som finns på den ekonomiska marknaden eller andra statliga myndigheter. Systemet kommer ursprungligen från livsvärlden men hotar nu att kolonisera den (Månson 2007 ss. 307:336).

Konsekvensen av detta är att makt samt pengar tar över språkets roll, det vill säga dess koordinering av individens sociala handlingar. Detta anser Habermas vara det mest grundläggande problemet i det moderna samhället. Det kommunikativa handlandet kan fungera på många olika sätt. Det har till exempel förmågan att utveckla den kommunikativa rationaliteten som i sin tur kan hämma den instrumentella förminsningen av förståndet (ibid).

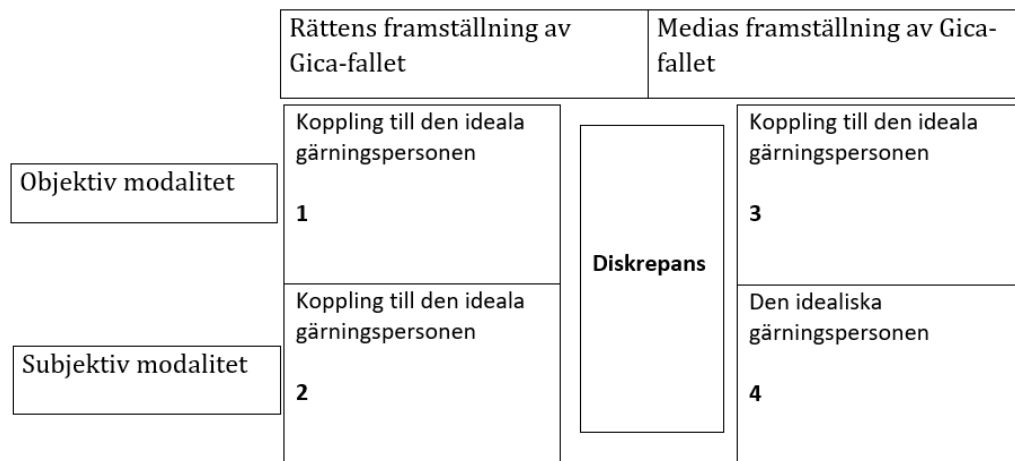
5.3 Det teoretiska ramverkets koppling till den här studien

Christies 'ideala offer/gärningsperson' och Habermas idéer om det moderna samhällets offentlighet anses vara kompatibla till denna studie då de både grundar sig på ett kritiskt samhällsvetenskapligt perspektiv. Christies teori kring den ideala gärningspersonen anses vara väsentlig till att förstå hur en gärningsperson framställs i både massmedia samt i tingsrättsdomen. På vilket "sätt" textpassage formuleras har betydelse när det kommer till konstruktionen av gärningspersonen. Eftersom Christie beskriver att den idealiske gärningspersonen är den allmänna bilden av gärningspersonen tycks det vara vitalt att undersöka i vilken utsträckning de två ungdomarna kan förstås utifrån den idealiska gärningspersonen både när det kommer till massmedias samt domens beskrivning av dem. Genom att koppla dessa beskrivningar till de sex olika egenskaperna som den idealiska gärningspersonen har, kan en förståelse kring hur produktion samt reproduktionen av diskursen den idealiske gärningspersonen bildas. Som forskare kan man även få en förståelse om dessa ungdomar införlivas som den idealiska gärningspersonen. Alla tre frågeställningar kommer förstås utifrån Christies teoretiska ramverk men den tredje frågeställningen kommer dock även förstås utifrån Jürgen Habermas teori om det kommunikativa handlande. Eftersom det finns en stor fascination av brottslighet, se 1.2, anses det vara viktigt att undersöka hur pass synlig den instrumentella rationaliteten är i massmedia. Det kan synliggöras genom att tillämpa Habermas teori då det teoretiska arbetet fokuserar på hur diskurser påverkar varandra samt hur de skapas i det offentliga rummet. På så sätt möjliggörs det att få en förståelse till vilken utsträckning media kommunicerar dramatiska textpassage av offentliga angelägenheter så att det istället ombildas till fascination samt starka emotioner för att då exempelvis nå ekonomisk vinning. Detta ska sättas i samband med rättens kommunikation kring konstruktionerna utifrån Habermas åsikter.

6.0 Resultat & Analys

I det här kapitlet ska resultatet framställas för att sedan analyseras. Först kommer objektiv modalitet beskrivas för att sedan gå vidare till den subjektiva modaliteten. Relevanta textpassage kommer att skildras i citatform, dessa ska även kopplas till

konstruktionen av den ideala gärningspersonen. För att få en mer utförlig förståelse av analysen har en modell skapats, som det beskrivs mer utförligt om nedanför.

6.1: Figur 1 – Modell för analys

Den här modellen tydliggör hur resultaten samt analysen kommer att skildras. De första två frågeställningarna kommer besvaras genom den första, andra, tredje, samt fjärde rutan. I den första rutan beskrivs rättens textmässiga objektiva modalitet medan den andra beskriver den subjektiva modaliteten. Dessa olika former kopplas till Nils Christies idealiska gärningsperson. Den tredje samt fjärde rutan beskriver textens objektiva samt subjektiva form av modalitet för att sedan koppla det till teorin. Den tredje frågeställningen besvaras delvis genom att kritiskt analysera hur konstruktionerna skiljer sig åt medan den andra delen av frågeställning tre bevaras senare i diskussionsdelen. Den här modellen anses utgå ifrån Webers synsätt utifrån idealtyper. Det syftas dock inte att endast tillämpa idealtyper men modellen bidrar med ett eget utkast med fyra olika idealtyper. Det anses vara en egen utveckling där diskursteori samt rättssociologisk teori integreras med varandra. Den kritiska diskursanalysen anses passa ihop med den kritiska samhällsteorin medan det ideala offret passar med idealtyper.

6.2 Analys av tingsrättsdomen utifrån en objektiv modalitet

I tingsrättsdomen anses det finnas ett antal olika textpassage som visar hög grad av affinitet, som kan leda till att man som individ kan tolka det som sägs som sanning. De textpassage som är av detta slag beskrivs nedanför.

"Den hänsynslöshet som präglar brottet är dock inte så kvalificerad att den, tillsammans med skadorna, kan anses tillräcklig för att bedöma misshandeln som synnerligen grov" (s. 46).

Detta anses vara objektivt till formen då det beskrivs som "är" och inte till exempel, anses vara. Det tolkas som att påståendet är fakta samt att talaren, det vill säga, rätten vet vad som är tillräckligt hänsynslöst. Detta kan bland annat kopplas till Jürgen Habermas syn på rättens diskurser angående att det har mer av legitim karaktär. Vem det är som är talaren anses vara viktigt när det kommer till vilken grad av affinitet. Eftersom det är rätten som är talaren anses den objektiva modaliteten bli mer legitim. Ett annat exempel på en sådan formulering i domen är;

"Det är därmed klarlagt att O och E har agerat tillsammans och i samförstånd vid misshandeln av Gica" (S. 43).

Denna text anses ha en form av modalitet då orden *därmed* samt *klarlagt* tillämpas. Genom tillämpning av dessa ord anses det vara svårt att bestrida det som påstås är något annat än sanning. Eftersom rätten inte anser att handlingen som ungdomarna har gjort är tillräckligt hänsynslöst kan det tolkas som att de blir distanserade som den ideala gärningspersonen gällande den fjärde egenskapen, vilket är att de är onda. Tingsrättens konstruktion av ungdomarna utifrån den ideala gärningspersonen anses vara väldigt begränsad till den bemärkelsen. I dessa påståenden anses det tydligt framgå att det finns hög grad av affinitet;

"Han visste inte så mycket om Gica. Han hade sett Gica tigga utanför matvaruaffären Willys under något års tid, men aldrig talat med honom" (s.34)

"Han kände inte till Gica vid namn. Han hade hört att mannen brukade sitta utanför Willys och hade sett honom där vid ett tillfälle" (S.38).

Dessa påstående kan kopplas till den femte egenskapen av Christies modell, det vill säga att offret samt förövaren inte kände varandra. Vetskapen att de inte känner varandra tycks dock inte vara något vidkommande när det kommer till tingsrättens dömande vilket även det gör att de blir distanserade från termen den ideala gärningspersonen. Den omständighet att ungdomarna inte kände Gica väl anses därmed inte införliva

ungdomarna som en ideal gärningsperson. Det finns däremot en annan omständighet som tycks ha en väsentlig roll till ett sådant införlivande;

"Det som främst kännetecknar misshandelsgärningen är den hänsynslöshet som O och E uppvisat genom att under en längre tidsrymd angripa en ensam, svag och utsatt person som inte hade någonstans att ta vägen och svårigheter att påkalla hjälp." (S.46).

Påståendet anses ha hög objektiv modalitet eftersom orden "främst kännetecknar" används. Detta påstående anses kunna koppla ihop två egenskaper från Christies lista till ungdomarna. Först och främst konstrueras Gica som ett offer eftersom det beskrivs att han är svag samt utsatt, vilket kan kopplas till den första egenskapen i Christies lista. Denna egenskap präglar dessutom hänsynslösheten, detta anses framställa det nära sambandet som finns mellan offer och gärningsperson. Eftersom brottet har begåtts mot en ensam, svag samt utsatt person anses det vara ondskefullt. Detta kan då leda till att de blir förknippade med den fjärde egenskapen i Christies lista.

"Mot bakgrund av att utredningen visar att Gica skulle kunna ha avlidit så sent som kl. 04:00 den aktuella morgonen och att dödsförloppet varit snabbt finns det alternativa händelseförlopp som inte kan avfärdas." (S.44)

Detta påstående som tingsrätten ger anses vara av objektiv natur, tingsrätten tycks mena att det inte går att avfärda andra händelseförlopp. Vad dessa olika händelseförlopp skulle grunda sig på enligt tingsrätten förklaras mer utförligt i stycket om subjektiv modalitet.

Dessa olika texter anses på ett objektivt sätt visa att ungdomarna har begått en hänsynslös handling mot en svag person, där hänsynslösheten existerar just för att det begicks mot en svag samt utsatt person vilket konstruerar ungdomarna till att vara onda. Trots det finns det andra handlingar som kan ha lett till att Gica avled, som inte går att negligera. Utifrån tingsrättens användning av objektiv modalitet anses inte ungdomarna kunna införlivas som en ideal gärningsperson till en hög utsträckning då det endast finns två egenskaper som kan koppla samman dem till det.

6.3 Analysen av tingsrättsdomen utifrån den subjektiva modaliteten

I domen finns flera olika formuleringar som har mer av en subjektiv karaktär.

I stycket ovanför står det att tingsrätten objektivt menar att det fanns *alternativa händelseförlopp*, med detta avses andra händelseförlopp som kunde ha lett till att Gica avled.

"Mot bakgrund av Gicas levnadssätt och missbruk får det generellt anses ha förelegat en förhöjd risk för att han det kan ha funnits andra människor som velat honom illa."
(S.44).

Detta påstående tolkas som subjektivt då orden "*generellt anses*" tillämpas. Tingsrätten anser att andra individer kan ha skadat Gica på grund av hans missbruk samt levnadssätt. Detta påstående anses kunna reproducera en specifik bild av ett offer där offrets levnadssätt samt missbruk har betydelse i den dömande processen. Detta kan kopplas vidare till den sjätte egenskapen inom Christies modell om det idealiska offret. Vilket handlar om att Gica inte har tillräckligt mycket makt för att erhålla en legitim status som ett idealiskt offer. Detta leder då i sin tur att ungdomarna blir distanserade till införlivandet av den idealiska gärningspersonen på grund av det nära förbundet som finns mellan offret samt gärningspersonen. Detta kan kopplas till Aholas, Christianson & Hellströms studie (2009) angående stereotypiseringar, utifrån offrets perspektiv. Att det fanns en kunskap att Gica hade missbruksproblem kan möjligtvis ha lett till att Gicas status som legitimt offer minskade utifrån tingsrättens perspektiv på grund av det stigma kring alkoholmissbruk som anses finnas i samhället.

"Han uppfattade Gica som stundtals aggressiv och påverkad. Ibland satt Gica och drack alkohol." (s. 34).

Denna text tycks vara subjektiv då ordet *uppfattade* är inkluderat. Påståendet utgår alltså från en individs perspektiv vilket gör det mer tvivelaktigt och inte säkert.

Den här bilden kan reproducera att Gica inte har status som ett legitimt offer samt kan ha medverkat till att inte döma ungdomarna eftersom det fanns andra möjliga händelseförlopp. Även detta gör att ungdomarna blir distanserade som ideala gärningspersoner utifrån den sjätte egenskapen.

"Det är inte visat att vare sig O eller E har orsakat Gicas död" (s, 43) eller *"Det är inte visat att vare sig O eller E har gjort sig skyldiga till synnerligen grov misshandel"*
(s. 45)

Denna textpassage anses ha lägre affinitet och mer av en subjektiv modalitet då orden, *har inte visat*, tillämpas. Detta tolkas då som att det kan finnas mer information som inte

är tillgängligt i det här fallet, vilket gör påståendet mer tvivelaktigt, att ungdomarna inte har orsakat Gicas död eller begått synnerligen grov misshandel anses vara ovisst utifrån ett lingvistiskt perspektiv. Att det förmedlas att ungdomarna *tvivelaktigt* inte har begått de allvarliga brotten försvårar möjligheten att konstruera ungdomarna som ideala gärningspersoner eftersom det kan tolkas som att de inte är onda nog för att ha begått dem. Det finns dock ett annat påstående som förmedlas på ett subjektivt sätt som berör att ungdomen kan ses som ond;

"Av utredningen angavs framgå att han har koncentrationssvårigheter och att han vid flera tillfällen har uppträtt hotfullt verbalt." (s. 48).

Det anses vara subjektivt till den bemärkelsen att tingsrätten utgår ifrån vad en utredning anger.

[...] "Det är inte visat att O eller E kastat stenar mot Gica (s,45)" samt "Det är inte visat att angivna tillhyggen orsakat annan skada än smärta och muskel- eller underhudsblödningar hos Gica"(s. 46).

Dessa påståendena anses vara subjektiva till sitt slag då ord som *"anses"* eller *"inte visats"* tillämpas. Detta påstående kan återigen distansera ungdomarna från den ideala gärningspersonen då tingsrätten förmedlar att händelsen *endast* har tillbringat smärta samt muskel eller underhudsblödningar. Detta tolkas då som att handlingen förmildras vilket gör att ungdomarna inte anses vara onda till bemärkelsen eftersom de endast kan hållas ansvarig för en del av Gicas skador.

Ett annat påstående som kan konstruera ungdomarna till en ideal gärningsperson är;

"Genom utredningen är det visat att O i tidigare skede under kvällen har varit delaktig i att på några meters avstånd kasta äpplen mot Gica. Det har varit fråga om ett större antal äpplen från O sida. Det kan hållas för visst att något eller några träffade Gica. Även om Gica inte blev träffade har han försökt värja sig och blivit störd av beteendet" (S. 46)

Genom att tillämpa orden *det kan hållas för visst* förmedlas det att handlingen inte behöver vara sann vilket ger en mer subjektiv karaktär till modaliteten. Denna handling anses kunna förknippas med att ungdomen är ond trots att handlingen ses som mindre allvarlig i jämförelse med de andra påstådda handlingarna i domen.

Tingsrätten förmedlar olika påståenden som är diskutabla. De tar bland annat upp tvivelaktigheter kring att ungdomarna inte mördat Gica samt att det finns andra personer som kan ha skadat Gica vilket distanserar dem som ideala gärningspersoner. Den ena ungdomen anses även konstrueras som ond utifrån ett subjektivt sätt då han har agerat hotfullt. Tingsrättens subjektiva modalitet anses inte heller införliva ungdomarna som ideala gärningspersoner då endast två egenskaper kan kopplas samman.

6.4 Analys av massmedia utifrån den objektiva modaliteten

Olika textpassage visar en hög objektiv modalitet angående karaktäristiken hos ungdomarna. Det tolkas som att de konstrueras som den idealiska gärningspersonen då de skröt om händelsen.

[...]” kort efter händelsen ska flera unga pojkar ha skrutit om att de misshandlat och förnedrat Gica kvällen innan han hittades död.” (Tronarp, Aftonbladet, 2018).

Detta tolkas som att denna handling görs för att skapa ännu mer rädsla vilket möjliggör att ungdomarna får en högre legitimitet som ideala gärningspersoner då de ungdomarna blir konstruerade som onda.

”– Det är ovanligt att det finns så unga människor som är misstänkta för så grova brott. Jag kan förstå att det blir oro och rykten, inte minst på skolor. [...] säger

Ingemar Eriksson, samordnare för polisens brottsförebyggande arbete” [...] (Nordström, Aftonbladet 2018).

Denna textpassage anses kunna distansera ungdomarna från en idealisk gärningsperson då det tydligt beskrivs hur ovanligt det är med ungdomar som begår brott. Detta anses kunna opponera sig emot den fjärde egenskapen, vilket är att den idealiska gärningspersonen ska vara stor. Detta tycks kunna ge en insikt kring att unga aktörer i samhället har stor begränsning angående att äga sin egen berättelse då det är media samt rätten som konstruerar dess historia. Detta påstående uttalas även av en aktör inom rättsväsendet, vilket anses göra den objektiva modaliteten mer legitim, detta kan relateras till Habermas syn på att rättens diskurser anses generellt vara mer legitimt.

"- Detta är djupt tragiskt ur alla synvinklar. Dels naturligtvis för de anhöriga till offret, men också för de anhöriga till de misstänkta" (Tronarp, Aftonbladet 2018)

Detta säger rättsexperten, Sven-Erik Alhem. Även detta påstående anses automatiskt bli av objektiv form av modalitet då det är en rättsexpert som förmedlar påståendet. Detta påstående tycks distansera ungdomarna från den ideala gärningsperson då han antas förmedla mer sympati gentemot ungdomarnas familj vilket i sin tur kan leda till en förståelse att ungdomarna inte är individer som knappt har någon mänsklighet och därmed inte är onda.

Att Gica är svag exemplifieras i en artikel;

"Här gör pojken utfall mot den hemlösa tiggaren Gica – som håller upp sina armar för att skydda sig" (Tronarp, Aftonbladet 2018).

Denna formulering lyckas återigen konstruera en bild där offret är svagt som inte kan beskydda sig själv mot gärningspersonen, genom att betona denna egenskap mobiliseras sympatin för offret vilket kan skapa en ilska mot antagonisten och på så sätt konstrueras ungdomarna som en ideal gärningsperson.

Ett annat påstående anses kunna länkas till den tredje egenskapen, vilket innebär att offret ska vara på en plats som han inte kan beskyllas för att befinna sig vid.

"Gica, en 48-årig man som försörjde sig på att tigga och panta, brukade sova utomhus i en park. Vid hans sovplats hittades han sedan död i början av augusti" (Wikman, SVT 2018).

Att han hittades död vid sin säng tolkas att inge sympati vilket konstruerar ungdomarna till den tredje egenskapen inom Christies lista. Påståendet anses vara objektivt till sitt slag då det inte beskrivs var uppgifterna kommer ifrån, därmed anses det ha hög affinitet.

"Pojke ska ha erkänt dödsmisshandeln av Gica." (Leverin, SVT 2018).

Återigen anses ett påstående ha hög objektiv form av modalitet, som rubriceringen påpekar erkänner pojken misshandeln som ska ha lett till döden, trots det så fastslås det i rättens dom att både ungdomarna nekar samt bestrider ansvar till mord. Detta

påstående anses omvandla den misstänkte ungdomen till en gärningsperson som har erkänt sig mörda Gica vilket anses kunna länkas till den fjärde egenskapen.

”Här handlar det om en person som dom inte ens känner och knappast ens vet vad han heter, säger GW [...]” (Wikström, Expressen 2018).

Detta påstående anses inge hög objektivitet eftersom talaren anses ha en hög grad av kunskap angående brottslighet. Påståendet länkar även ihop den femte egenskapen inom Christies modell till ungdomarna, vilket återigen leder till att de blir mer legitima som gärningspersoner.

Vad som anses bli objektivt av dessa olika textpassage är bland annat att; ungdomarna ofta blir konstruerade som onda, som inte känner det svaga offret samt som har begått handlingen på en plats som offret inte kan beskyllas för har befunnit sig vid. Därmed konstrueras ungdomarna till fyra egenskaper utifrån den ideala gärningspersonen på ett sätt som skapar det som en objektiv sanning. De blir dock inte införlivade som den ideala gärningspersonen eftersom de inte kopplas till alla egenskaper.

6.5 Analys av massmedia utifrån den subjektiva modaliteten

För att påvisa skillnad mellan nyheter samt åsikter har även ledarsidor inkluderats, dessa påstående har mer av en subjektiv modalitet eftersom talarens åsikter spelar in här istället för fakta. Ifall påståendet nedanför hade varit en nyhetsartikel hade det ansetts ha hög objektiv modalitet.

”Samtidigt sker ingenting i vakuum. De senaste årens oresonliga debatt om tiggare och hetsen i sociala medier förändrar samhällets värderingar. Människor med tiggarmuggar utanför Ica har i den högerextrema propagandan beskrivits som brottslingar och språkbruket i kommentarsfält, på Facebook och Twitter är helt fruktansvärt. Föraktet för svaghet flödar fritt. Tiggarna är förmodligen den enskilda grupp som avhumaniserats mest effektivt de senaste åren.” (Lindberg, Aftonbladet 2018).

Påståendet anses tydligt förmedla att Gica inte kan ses som ett legitimt offer men som förtjänar sympati då han faktiskt är ett offer för förakt. Det konstrueras att han inte är

tillräckligt framgångsrik för att nå denna status. Detta påstående skapar en politisk påverkan där flyktingar ses som offer som blir negligerade av ett politiskt parti.

[...] "Det märks inte minst i hur Sverigedemokraternas så kallade "alternativmedier" behandlar saken, nämligen inte alls. Den stora trollarmén av botar och automatiserade konton som stödjer SD på nätet är också tyst." (Lindberg, Aftonbladet 2018).

Detta kan kopplas till Ester Pollacks studie (2001), på 90-talet var det vanligt med ungdomsbrottslingar med invandrarbakgrund, så var det dock inte på 70-talet, då var det istället tal om att ungdomsbrottslingen skulle komma från förorten, vilket för tankarna mot en klassfråga. Konstruktionen av gärningspersonen anses alltså ha förändrats i samband med samhället.

"Förändring kommer gradvis. För att en människosyn ska slå rot på bred front, så måste den sanktioneras uppifrån. Det sker i Europa, och det sker i USA" (Ericson, Aftonbladet 2018).

Att det i nuläget finns en korrelation mellan kriminella samt invandrare förmedlas subjektivt i en ledarsida;

" De valde åtminstone rätt person att ha ihjäl", "Dessa krakar ser ut som en blandning av kackerlackor och råttor". "Alla flyktingar som kommer hit är kriminella, en kommentar som beskrivs." (Aftonbladet 2018)

Här tycks det finnas en sondering från massmedias sida att konstruera Gica till ett alltmer legitimt offer. Genom att göra så blir fallet mer uppmärksammat vilket dessutom missgynnar en politisk inriktning och gynnar en annan. Åsikterna tycks förmedla starka känslor som skapar sympati för Gica trots att han är ett icke-idealiskt offer, till den bemärkelsen att inte är tillräckligt framgångsrik för att få den statusen. För att ungdomarna ska bli konstruerade som idealiska gärningspersoner krävs först åtgärden att rekonstruera Gica. För att koppla det till Christies syn på en ideal gärningsperson, så krävs det en simplificerad avbild av denne samt kontraster till offret.

"– Han var en vänligt sinnad man, han var väldigt snäll och trevlig. Att han ska ha blivit utsatt för våld känns väldigt tråkigt" (Nordström, Aftonbladet 2018).

Detta är ett annat påstående som anses kunna koppla Gica till det ideala offret, genom att beskriva hans karaktär som bland annat vänlig tolkas det som att gärningspersonen i fråga kan inte ha haft mycket mänsklighet inom sig om denne, då han har valt att inte endast begå ett brott, utan även begått brottet mot en snäll människa (Aftonbladet 2018). Denna betoning av att han var en individ av "god karaktär" samt en individ som är svag upprepas ett antal gånger i olika artiklar;

"Han höll sig för sig själv, brusade nästan aldrig upp och var tacksam för slantarna som förbipasserande ville avvara" (Tronarp, Aftonbladet 2018)

"– Jag blev fullständigt bestört, jag kan inte begripa varför man gjort detta. En svag människa som inte kunde försvara sig själv. För några år sedan hade han kunnat värja sig eller springa därifrån, men nu var han jättesvag [...]" (Micic, Aftonbladet 2018).

Återigen påvisas hemska handlingar vilket reproducerar ungdomarna som ideala gärningspersoner utifrån den fjärde egenskapen samt den första egenskapen. Att ungdomarna har egenskapen, onda, antas upprepas ett antal gånger i ledarsidan, såsom;

"polisutredningen genomsyras av en vidrig människosyn: Gång på gång kallas Gica för råttan" (Sjöshult, Expressen 2018).

Han kastade burken med urin mot Gica och en stund senare var han misshandlad till döds." (Sjöshult, Expressen 2018).

Likaså med dessa påståenden så anses de ha objektiv modalitet, men eftersom det framkommer i en sektion där åsikter framhålls anses det vara subjektiv form.

"– Jag tror att detta skett snabbare om det handlat om en väletablerad person som hittats på motsvarande sätt. Vi kan inte bortse från att det hade sett annorlunda ut om offret varit en överåklagare eller läkare, säger Sven-Erik Alhem." (Juhlin, SVT 2018)

Detta påstående anses till ett visst sätt vara objektivt då talaren är en rättsexpert vilket anses inge en högre grad av visshet, det inger dock tydlig subjektiv modalitet då ord som *tror* är inkluderat. Det tycks tydligt framhävas att offret inte har status som räcker för att bli ett legitimt offer, detta uppmärksammande kan dock leda till att Gica får mer status som ett offer, därmed får ungdomarna mer av legitim status som gärningspersoner.

Dessa textpassage visar mer tvivel i de olika påståendena som förmedlas. Dessa påstående anses ofta försöka producera Gica som ett offer, genom att bland annat uppmärksamma fallet samt genom att ofta benämna honom som svag vilket gör att ungdomarna blir mer konstruerade som ideala gärningspersoner utifrån den första egenskapen samt fjärde egenskapen. Likaså så med medias subjektiva förmedling blir de inte införlivade som ideala gärningspersoner.

6.6 Diskrepans mellan konstruktionerna

Tingsrättens anses konstruera ungdomarna som en ideal gärningsperson mestadels utifrån den första egenskapen inom Christes lista. Detta framkommer ett antal gånger utifrån en objektiv modalitet, vad som framkommer utifrån den subjektiva modaliteten är den fjärde egenskapen, vilket gör textpassagen mer tvivelaktig. Gällande massmedia förmedlas påståenden som den första, tredje, fjärde samt femte egenskapen inom Christies lista på ett sätt som leder att det framställs som en objektiv sanning. När det kommer till massmedias mer osäkra påståenden fokuserar det mycket på den sjätte egenskapen samt den första egenskapen. Massmedia tycks frekvent tillämpa språk som berör känslor, vilket gäller både den subjektiva samt objektiva modaliteten vilket anses skapa ett större avståndstagande mellan gärningspersonen samt offret. Eftersom rätten har en institutionaliserade roll anses det lättare att reproducera konstruktionen av den ideala gärningspersonen, särskilt när det utifrån en objektiv modalitet förmedlas, att ju svagare offret desto mer idealiskt blir gärningspersonen. Vad som anses värt att nämna angående Christies lista är att den skapades på 90-talet sedan vilket då kan ha lett till samhällets normer om vad som är idealiskt som gärningspersoner samt offer kan ha förändrats, ett exempel på det är det påstående som framkommer i en ledarsida, där det beskrivs att Gica är offer för föraktet som finns i samhället gentemot tiggare. Detta påstående anses skapa en rekonstruktion av det ideala offret och därmed den ideala gärningspersonen.

7.0 Diskussion

Massmedia anses kommunicera dessa konstruktioner utifrån en instrumentell rationalitet utifrån den bemärkelsen att de förvandlar den till en plats där marknaden styr och offentliga angelägenheter inte får fokus. Detta anses visas tydligt då artiklar skapar diskussioner för att få politiska vinningar. Detta görs tydligt i ledarsidan där det beskrivs att flyktingar har blivit avhumaniserade vilket blir negligerat av Sverigedemokraterna. Massmedia anses även ha en funktion av den instrumentella rationaliteten då de textpassage ofta beskrivs med känslsamhet, vilket kan leda till att massmedia gynnar det utifrån ett ekonomiskt perspektiv. På så sätt anses samhället inte vara ett bra samhälle utifrån Habermas preferenser, eftersom det anses bli stört av den reklamstyrda marknaden.

Massmedia anses dock även ha en funktion inom den kommunikativa rationaliteten då den allmänna opinionen tittar kritiskt gentemot hur utredningen har skett vilket anses bero på att ett offer inte ses som ett tillräckligt legitimt offer eftersom han var invandrare, vilket då anses möjliggöra en diskussion samt förändring angående vem som är det ideala offret och vem som är den ideala gärningspersonen. Det skapas en diskussion mot tingsrättens sätt att arbeta som utgår utifrån helt andra förutsättningar. Systemet utifrån Habermas teori, framställs tydligt i rätten då det skapar en institutionaliserad bild av samhället samt även förståelse vem det är som är en gärningsperson. Trots det anses massmedia ha förmågan att genom den kommunikativa rationaliteten skapa en angelägen diskussion genom tillämpning av inte endast nyhetsartiklar, utan även genom social media där nya åsikter samt idéer florerar som i sin tur kan påverka nyhetsartiklar samt tingsrättens dom.

8.0 Slutsats & fortsatt forskning

Denna studie har undersökt massmedias samt tingsrättens konstruktion av den ideala gärningspersonen samt även den diskrepans som finns emellan dessa konstruktioner. Det har även undersökts hur dessa konstruktioner kommuniceras utifrån de två olika verksamheterna.

De tilltalade i tingsrättens dom konstrueras, utifrån både en subjektiv samt objektiv modalitet, som en ideal gärningsperson till den bemärkelsen att de framställs som onda som har begått en brottslig handling mot ett offer som anses vara svagt samt utsatt. Massmedia konstruerar de tilltalade, som en ond individ som inte har haft någon relation till offret, men som trots det har begått en brottslig handling mot en svag samt utsatt person, som befann sig vid en hederlig plats när brottet begicks. Massmedia

konstruerar även sympati för offret vilket leder till att Gica blir konstruerad som ett idealiskt offer, vilket i sin tur leder till att den tilltalade konstrueras som en idealisk gärningsperson. En skillnad tydliggörs när en nyhetsartikel jämförs med en ledarsida. Eftersom den sistnämnda speglar tidningens åsikter anses det vara subjektivt, medan nyhetsartiklarna anses vara mer objektiva i textpassage såsom;

"Pojke ska ha erkänt dödsmisshandeln av Gica." Nyhetsartiklarna anses förmedla en objektiv textpassage där det framställs att pojken ska ha mördat Gica medan tingsrätten förmedlar genom textpassage att det *"inte är visat"*, att ungdomarna har mördat Gica. Utifrån detta anses det finnas en diskrepans mellan verksamheternas konstruktion av gärningspersonen på så sätt att massmedia förmedlar textpassage som i större bemärkelse konstruerar ungdomarna som ideala gärningspersoner jämfört med tingsrättens förmedling av textpassage.

Rättens kommunikation av vem som är gärningspersonen samt offer är specifik till den betydelsen att det har en institutionaliserade roll, media har dock rollen att utmana dess roll genom att kritiskt ha en diskussion kring vem det är som är en gärningsperson samt offer. Det anses väsentligt att påpeka att det strävades efter att mestadels ha fokus på gärningspersonens egenskaper i analysen men materialet gav väsentlig fokus riktat mot offret. Detta anses dock inte vara problematiskt då studien utgick från Christies perspektiv på att den ideala gärningspersonen inte existerar utan det ideala offret (2001).

Det anses viktigt att utmana de två inflytelserika verksamheternas perceptioner av samhället för att få förståelse kring den nuvarande diskrepansen som existerar i samhället gentemot mellan rätten samt media. Eftersom media anses konstruera O samt E som en ideal gärningsperson mer än vad rätten gör, kan det leda till att allmänhetens förtroende samt tillit gentemot rätten begränsas. Samtidigt kan medias konstruktion likaså vidmakthålla makt utifrån ett ekonomiskt samt politiskt perspektiv. Media utmanar dock även rättens perception kring Gica som ett icke-idealiskt offer. Rätten beskriver objektivt att Gica kan ha blivit mördad av andra personer än O samt E vilket delvis anses bero på hans alkoholmissbruk, denna konstruktion anses vidmakthålla rättens makt att bestämma vem som är berättigad till att få legitim status som ett idealiskt offer samt vem som inte är det. Det anses alltså att den allmänna opinionens normer i form av media, kring den ideala gärningspersonen skiljer sig från det rättsliga perspektivet. Dessa normer anses verka inom en instrumentell rationalitet som har som funktion att upprätthålla makt men likaså inom den kommunikativa rationaliteten som

verkar för att hämma maktupprätthållandet samt som strävar efter att skapa samförstånd och därmed minska avståndstagandet mellan offer samt gärningsperson.

Med bakgrund till det som beskrivs ovanför anses det relevant att fortsättningsvis studera massmedias roll kring konstruktionen av den ideala gärningspersonen. Detta hade dock kunnat göras utifrån en annan omfattning där social media kan bli inkluderat. Det hade till exempel varit intressant att studera åsikter kring den ideala gärningspersonen på Flashback eller möjligtvis Facebook för att få mer kunskap angående reproduktionen av termen samt för att se hur den skiljer sig åt från den institutionaliserade verksamheten. En annan tanke är att undersöka hur en gärningsperson har konstruerats i media genom att intervjua personen för att få en inblick av gärningspersonens egen version av vad som har hänt samt hur det skiljer sig åt i medias beskrivning. Det anses likaså väsentligt att undersöka mer kring rättsens perspektiv om den ideala gärningspersonen för att se hur det avskiljs från resten av samhället. Ett exempel är att få individers synpunkter kring ett domstolsbeslut innan de har läst domen men som får kännedom kring det via media, och därefter få deras synpunkter efter de har läst domen samt se om dessa synpunkter skiljer sig åt.

9.0 Referensförteckning

9.1 Akademisk litteratur

Ahola, Angela S., Christianson, Sven Å. & Hellström, Åke (2009). Justice Needs a Blindfold: Effects of Gender and Attractiveness on Prison Sentences and Attributions of Personal Characteristics in a Judicial Process. *Psychiatry, Psychology and Law*. 16:1, s. 90-100 [file:///C:/Users/nelli/Downloads/13218710802242011%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/nelli/Downloads/13218710802242011%20(1).pdf) [2019 - 04 - 27]

Bryman, Alan (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. 2, [rev.] uppl. Malmö: Liber

Davidsson, T. (2010). 'Utanförskapelsen. En begreppsanalys av hur begreppet utanförskap artikuleras i den svenska riksdagsdebatten 2003 – 2006.' *Socialvetenskaplig tidskrift*, 2:149- 169.
<https://journals.lub.lu.se/svt/article/view/15705/14188>

Demker, M. et al (2008) Fear and punishment in Sweden: Exploring penal attitudes, *Punishment & Society*, 10(3), pp. 319 – 332
<https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1177/1462474508090228> [2019 - 04 - 18]

Domstolspodden (2017) *Domstolars Kommunikation med omvärlden*.
<http://www.domstol.se/Publikationer/Domstolspodden/Domstolspodden-avsnitt-1.pdf>
[2019-04-27]

Fairclough, Norman (2010). *Critical discourse analysis: the critical study of language*. 2. ed. Harlow: Longman

Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning. (2002).
Stockholm: Vetenskapsrådet. Tillgänglig på Internet:
<http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf> [2019 - 04 - 26]

Garland, David (2001). *The culture of control: crime and social order in contemporary society*. Oxford: Oxford University Press (s, 180)

Gregoriou, Christiana (red.) (2012). *Constructing crime [Elektronisk resurs] : Discourse and cultural representations of crime and 'deviance'*. Basingstoke: Palgrave Macmillan
<http://dx.doi.org/10.1057/9780230392083> [2019 - 04 - 20]

Heber, Anita (2013). *Brottslingen som brottsoffer [Elektronisk resurs]*. Norrköping: Kriminalvården, Utvecklingsenheten
Tillgänglig på Internet:
<https://www.kriminalvarden.se/globalassets/publikationer/forskningsrapporter/brottslingen-som-brottsofferpd>

Hydén, Håkan (2002). *Rättssociologi som rättsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur

Joormann, Martin (2019). 'Legitimized Refugees: A Critical Investigation of Legitimacy Claims within the Precedents of Swedish Asylum Law', Doctor, Department of Sociology of Law, Lund.

Mathiesen, Thomas (2005). *Rätten i samhället: [en introduktion till rättssociologin]*. Lund: Studentlitteratur

Månson, Per (red.) (2007). *Moderna samhällsteorier: traditioner, riktningar, teoretiker*. 7. uppl. Stockholm: Norstedts akademiska förlag

Offentlighetsprincipen och sekretess: information om lagstiftningen. [Ny], rev. uppl. (2013). Stockholm: Justitiedepartementet, Regeringskansliet. Tillgänglig online:
<https://www.regeringen.se/contentassets/bf7be71e6ad145e8a4e4a56ac3c3d726/offentlighetsprincipen-och-sekretess> [2019-04-28]

Pollack, Ester (2001). *En studie i medier och brott*. Diss. Stockholm : University. 2001
Tillgänglig online:
https://www.researchgate.net/profile/Ester-Pollack/publication/35007483_En_studie_i_medier_och_brott/links/57177f7b08ae09ceb264a9be/En-studie-i-medier-och-brott.pdf [2019 - 03 - 14]

Sparrman, Anna, Cromdal, Jakob, Evaldsson, Ann-Carita & Adelswärd, Viveka (2009).

Den väsentliga vardagen: några diskursanalytiska perspektiv på tal, text och bild.

Stockholm: Carlsson. Tillgänglig online:

https://www.researchgate.net/profile/Jakob_Cromdal/publication/318116434_Nagra_diskursanalytiska_perspektiv_pa_tal_text_och_bild/links/595a9db1aca272f3c083f81b/Nagra-diskursanalytiska-perspektiv-pa-tal-text-och-bild.pdf [2019-05-09]

Sverige. Utredningen om makt, integration och strukturell diskriminering (2006). *Är rättvisan rättvis?: tio perspektiv på diskriminering av etniska och religiösa minoriteter inom rättssystemet : rapport.* Stockholm: Fritzes offentliga publikationer. Tillgänglig på Internet:<https://www.regeringen.se/contentassets/106cc584ae1a489db46fde9bbbc090ab/ar-rattvisan-rattvis-tio-perspektiv-pa-diskriminering-av-etniska-och-religiosa-minoriteter-inom-rattssystemet-sou-200630> [2019 - 04 - 28]

Söderström, Maria, Ahlin, Sofie, Lifvin, Viberg, Johanna (2019). *Swedish Crime Survey 2018 [Elektronisk resurs] : english summary of Brå report 2019:1.* Stockholm: The Swedish National Council for Crime Prevention (Brå)

https://www.bra.se/download/18.62c6cfa2166eca5d70e416b/1552911141983/2019_Swedish_Crime_Survey_2018.pdf [2019 - 03 - 28]

Träskman, Per Ole (1984) Den allmänna opinionen, massmedia och rättssäkerhet. Nordisk tidskrift for kriminalvidenskab ss, 249-264.

<file:///C:/Users/nelli/Downloads/71045-Artikeltekst-153748-1-10-20161116.pdf> [2019 - 04 - 21]

Walklate, Sandra (2005). *Criminology [Elektronisk resurs] : the basics.* London: Routledge <https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.4324/9780203813706> [2019 - 04 - 05]

Winther Jørgensen, Marianne & Phillips, Louise (2000). *Diskursanalys som teori och metod.* Lund: Studentlitteratur

Zetterström, Stefan (2012). *Juridiken och dess arbetssätt: en introduktion. 2., [uppdaterade] uppl.* Uppsala: Iustus

Åkerström, Malin & Sahlin, Ingrid (red.) (2001). *Det motspänstiga offret.* Lund: Studentlitteratur

Åklagarmyndigheten (Årtal saknas) *Ordlista*

<https://www.aklagare.se/ordlista/g/garningsperson/> [2019-06-02]

9.2 Nyhetsartiklar

Alestig, Inger (2019) Jurist om Gica-fallet: Domen är en skam för hela samhället. *Dagen*, 10 januari <https://www.dagen.se/nyheter/jurist-om-gica-fallet-domen-ar-en-skam-for-hela-samhallet-1.1259306> [2019 - 05 - 04]

Bunnvik, Gunilla (2019) " Viktigaste är ju vilka som har orsakat mannens död och det vet vi". *SVT*, 5 April <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/jonkoping/viktigaste-ar-ju-vilka-som-har-orsakat-mannens-dod-och-det-vet-vi> [2019 - 06 -02]

Ericson, Pernilla (2018) Förakt för svaghet har blivit rumsrent. *Aftonbladet*, 4 september <https://www.aftonbladet.se/ledare/a/On9peq/forakt-for-svaghet-har-blivit-rumsrent> [2019 - 06 - 01]

Holmin, Maria & Naskret, Philip (2018) 16-åringens advokat: Domen inte överraskande. *SVT* 28 December, <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/jonkoping/16-aringens-advokat-domen-inte-overraskande> [2019-06-02]

Juhlin, Johan (2018). Sven-Erik Alhem riktar kritik mot polisen utredning av Gica-fallet *SVT*, 28 December <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/kritik-mot-polisens-utredningen-av-gica-fallet> [2019-05-13]

Leverin, Sara (2018). Mordmisstänkt pojke ska ha erkänt misshandeln av Gica. *SVT*, 19 oktober. <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/jonkoping/mordmisstankt-pojke-ska-ha-erkant-misshandeln-av-gica> [2019-05-13].

Lindberg, Anders (2018) Varför mördades tiggaren Gica, 48? *Aftonbladet*. 1 september <https://www.aftonbladet.se/ledare/a/KvAEO7/varfor-mordades-tiggaren-gica-48> [2019 -06-01]

Micic, Mira (2018) Vännerna till mördade EU-migranten; " Vi är bestörta " *Aftonbladet*, 28 augusti. <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/dd9yqo/vannerna-till-mordade-eu-migranten-vi-ar-bestorta> [2019-05-13]

Nordström, Isabelle (2018) Tonåring anhållen misstänkt för mord på EU-migrant. 27 augusti. *Aftonbladet*, <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/wEj1P5/tonaring-anhallen-misstankt-for-mord-pa-eu-migrant> [2019-05-13].

Nordström, Isabelle (2018) Två pojkar misstänkt för mord på EU-migrant. 28 augusti. *Aftonbladet*, <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/6nAL4r/tva-pojkar-misstanks-for-mord-pa-eu-migrant> [2019-05-13].

Ohlsson, Kent (2019) Jurist: Domen i Gica-fallet är en skam för samhället. 9 januari. *JP*, <https://www.jp.se/article/jurist-domen-i-gica-fallet-ar-en-skam-for-samhallet/> [2019-06-02]

Okänd skribent (årtalet saknas) Om oss, vår roll. *SVT*. <https://www.svt.se/omoss/var-roll/> [2019 - 04 - 25].

Okänd skribent (2016) Om Aftonbladet. *Aftonbladet*. 19 oktober <https://www.aftonbladet.se/om-aftonbladet/a/LOlQ4/om-aftonbladet> [2019 - 04 -28].

Okänd skribent (2017) Välkommen till expressen. *Expressen*, 18 Sep. <https://www.expressen.se/om-expressen/valkommen-till-expressen/> [2019 - 04 - 29].

Schultz, Mårten (2017) Folkdomstol eller en reaktion mot ett misslyckat rättssamhälle? *Svenska Dagbladet*, 18 Oktober <https://www.svd.se/reaktion-mot-ett-misslyckat-rattssamhalle--eller-en-folkdomstol> [2019 - 06 -01]

Sjöshult, Fredrik (2018) Barnen kallade Gica för råttan – och hällde urin. *Expressen*, 25 November <https://www.expressen.se/kronikor/fredrik-sjoshult/barnen-kallade-gica-for-rattan-och-hallde-urin-/> [2019-05-13].

Tronarp, Gustaf (2018) Bilderna visar brutala misshandeln av Gica. *Aftonbladet*, 20 November <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/vmJz94/bilderna-visar-brutala-misshandeln-av-gica> [2019 - 06 -01]

Tronarp, Gustaf (2018) EU-migranternas oro efter mordet: "Rädda för att råka illa ut". *Aftonbladet*, 29 Augusti <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/l1j68A/eu-migranternas-oro-efter-mordet-radda-for-att-raka-illa-ut> [2019-05-13].

Tronarp, Gustaf (2018) Uppgifter: Pojkarna misshandlade Gica svårt – sedan skröt de för vännerna. *Aftonbladet*, 29 Augusti <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/P3GK1e/uppgifter-pojkarna-misshandlade-gica-svart--sedan-skrot-de-for-vanne> [2019 – 05 – 13].

Tronarp, Gustaf (2018) 16-åring häktad för mordet på Gica – polisen söker vittnen. *Aftonbladet*, 30 Augusti <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/9mAjkd/16-aring-haktad-for-mordet-pa-gica--polisen-soker-vittnen> [2019-05-13].

Wikman, Anna (2018) 48-åriga Gica hittades död vid sin sovplats- detta har hänt. *SVT*, 27 September. <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/jonkoping/mordet-i-huskvarna-detta-har-hant> [2019-05-13].

Wikström, Sanna (2018) GW om de mordmisstänkte pojkarna: Prognosen är dålig, *Expressen*, 21 November <https://www.expressen.se/gt/gw-om-de-mordmisstankta-pojkarna-prognosen-ar-dalig/> [2019-05-13].

9.3 Lagar

Nilsson, Brottsbalk (1962:700) 3 Kap.1 §, Lexino 2019-01-01.

Nilsson, Brottsbalk (1962:700) 3 Kap. 6 §, Lexino 2019-01-01.

Nilsson, Brottsbalk (1962:700) 3 Kap. 7 §, Lexino 2019-01-01.

Nilsson, Brottsbalk (1962:700) 4 Kap. 7 §, Lexino 2019-01-01.

Nilsson, Brottsbalk (1962:700) 29 Kap.7 §, Lexino 2019-01-01.

Nilsson, Brottsbalk (1962:700) 30 Kap.5 §, Lexino 2019-01-01

10.0 Bilaga 1: Begreppslista

Hög grad av affinitet – Hög grad av visshet samt instämmande

Idealisk gärningsperson – En gärningsperson som uppfyller Christies sex kriterier inom hans teori för det ideala offret

Instrumentell rationalitet – En rationalitet som eftersträvar ett maktupprätthållande genom till exempel ekonomiska samt politiska vinningar

Kommunikativt handlande – Ett handlande som strävar efter samförstånd samt efter att hämma maktupprätthållandet

Låg grad av affinitet – Låg grad av visshet samt instämmande

Modalitet – Verktyg för att förstå den lingvistiska uppbyggnaden

Opak form – Oviss form

Perception – Uppfattningsförmåga